

- чі частини робіт партнерам, які спеціалізуються в конкретних видах діяльності;
- підвищенням ефективності процесу забезпечення будівельного виробництва сировиною, матеріалами, деталями, конструкціями на основі встановлення довгострокових партнерських зв'язків; підвищенням ефективності виконання окремих управлінських функцій за рахунок поділу праці, спеціалізації, залучення спеціалізованих організації будівельного профілю;
 - підвищенням ефективності робіт в області збуту та сервісного обслуговування, придбання необхідних ресурсів;
 - підвищенням надійності мережевих партнерів в інвестиційно-фінансовій кооперації [1].

Таким чином, кластеризація будівельної галузі в умовах незалежності України залишається на стадії зародження. Цей процес потребує більшої цілеспрямованості та організованості з боку владних структур різного рівня. Для подальшого ефективного функціонування кластерів необхідно здійснити ряд стимулюючих заходів. Необхідно розробити та дати подальший розвиток національній стратегії, програмам конкурентоспроможності регіонів та суб'єктів-учасників кластерів, створити національні та регіональні ради конкурентоспроможності, що будуть координувати розробку та виконання програм будівельних кластерних об'єднань, сприяти розвитку міжнародного співробітництва кластерів на глобальному рівні.

Література

1. Асаул Л.Н. Строительный кластер - новая региональная производственная система // Экономика строительства. – 2004. - №6.
2. Будівельний комплекс. - <http://www.vuzlib.net/rps/26.htm>.
3. Булатова Н.М. Методологические подходы формирование региональных промышленно-транспортных комплексов на основе кластерного подхода // Вестник БДУ. Вып.4. Серия 9: Физика и техника. - Улан-Уде: БДУ, 2005. - С.20-23.
4. Войнаренко М.П., Малий М.В. Будівельний кластер- європейський шлях розвитку. – Хмельницький: Поділля Перший, 2005.- 32с.
5. Портер М. Конкуренция: Пер.с англ.- М.: Изд.дом «Вильямс», 2002.-496с.
6. Соколенко С.І. Сучасний економічний розвиток регіону на основі інноваційних промислових кластерів / С.І.Соколенко // Матеріали семінару – наради "Розвиток територіальної громади на основі кластерної моделі виробництва". – Сміла, 2009.

Білега О. В.

РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ РЕГІОНІВ ЧЕРЕЗ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ

Сучасний стан регіональної економіки характеризується низьким рівнем конкурентоспроможності та значними диспропорціями у структурі виробництва, недосконалістю інституціональної бази, нагромадженням еко-

номічних та соціальних проблем. Це зумовлено недостатністю розвитку галузевої структури більшості регіональних господарських комплексів, їх низькою економічною ефективністю, невикористанням у повному об'ємі ресурсного потенціалу регіону, політичною нестабільністю та байдужістю органів місцевої влади. Отже, дослідження регіональної політики та конкурентних переваг окремих регіонів, пошук ефективних структурних утворень та механізмів підвищення конкурентоспроможності набуває актуальності і є важливою умовою забезпечення сталого розвитку країни в цілому. В Україні та світі серед науковців сформувалося досить широке коло вчених, які системно досліджують кластери, кластеризацію та шляхи впровадження їх у сектори економіки: Л. Асаул, Є. Безвужко, З. Варналій, М. Войнаренко, В. Ляшенко, С. Соколенко, М. Портер [4], Т. Андерсон, Г. Шмітц, М. Превезер, Е. Фрезер, С. Розенфельд та інші.. Проте, деякі питання залишилися не висвітленими і потребують подальших досліджень, а саме формування мережевих структур на рівні регіону та розроблення моделі кластеризації з урахуванням національних особливостей розвитку економіки.

У сучасних умовах центральною складовою промислової політики кожної країни є інноваційна концепція, яка повинна забезпечити формування нового технологічного ядра в економіці. Світовий розвиток останніх десятиліть показав, що дуже високі результати може давати кластерний підхід у формуванні та регулюванні національних інноваційних програм.

Кластерна політика набуває все більш широкого розповсюдження й визнання як інструмент для підвищення конкурентоспроможності регіонів і країни в цілому за рахунок регіональних зусиль по зближенню промисловості, наукових розробок і освіти. Народження і бурхливе зростання популярності концепції регіональних інноваційних систем на основі кластерів у 80–90 рр. ХХ століття в значній мірі стали наслідком жорстокої конкурентної боротьби на світових ринках. Наявні в той час множинні дефекти і недоліки традиційних регіональних моделей економічного розвитку сприяли появі великої кількості успішних технологічних кластерів фірм на регіональному рівні.

Термін „інноваційні кластери“ набув широкої популярності серед лідерів громадського та приватного секторів після появи проекту розвитку регіональних кластерів у США, що носив назву „Clusters of Innovation“. Він добре відображає той факт, що компанії всього світу все частіше змушені конкурувати не тільки й не стільки за продуктивністю, скільки з точки зору здатності до інновацій [2].

Як зазначає О.В. Варяниченко [1, с. 120], кластери виявилися особливо корисними для стимулювання інновацій, оскільки їх структурні особливості і логіка розвитку добре поєднуються з характеристиками сучасних інноваційних процесів. Модель, за якою створюються конкурентні переваги в сучасній економіці, досить суттєво відрізняється від традиційної моделі, яка передбачала переробку результатів фундаментальних досліджень університетів у прикладні продукти та процеси силами внутрішніх (закритих) відділів, науково-дослідницькі та проектно конструкторські роботи (НДДКР) корпорацій.

Сучасна модель передбачає досягнення прикладного результату за допомогою багатьох нелінійних взаємодій різних компаній, університетів, науково-дослідних установ і громадських організацій. І саме так функціонують кластери з моменту їх виникнення, хоча політики і керівники компаній далеко не завжди розуміли, які потенційні можливості при цьому відкриваються. Можна стверджувати, що кластерна форма організації призводить до створення особливої форми інновації – „сукупного інноваційного продукту“ [3].

Об'єднання в кластер, що має галузевий характер, приводить не до спонтанної концентрації різнопланових наукових і технологічних винаходів, а до виникнення стійкої системи розповсюдження нових знань і технологій. Саме формування мережі стійких зв'язків між усіма учасниками кластеру виступає як каталізатор трансформації винаходів в інновації, а інновацій – у конкурентні переваги. Як показує світовий досвід, за допомогою системи кластерів можна досягти гнучкості при консолідації різних сфер діяльності й розглядати формування системи кластерів як найважливіший елемент загальної економічної політики держави, що дозволяє поєднати сильні сторони великого, середнього і малого бізнесу, наукових установ і некомерційних організацій.

Формуючи систему інноваційних кластерів, які передбачають інтенсивний обмін ресурсами, технологіями і ноу-хау, досягається істотне посилення міжнародних позицій національних компаній не тільки в сировинному секторі, але й у тих галузях, які мають вирішальне значення для конкурентоспроможності національної економіки з точки зору її інноваційного потенціалу.

Література

1. Варяниченко О. В. Формування інноваційних кластерів в Україні як інструмент розвитку та конкурентоздатності / О.В. Варяниченко // Науковий вісник НГУ, 2011, № 3 – С. 118-121
2. Хасанов Р.Х. Синергетический эффект кластера [Електронний ресурс] / Хасанов Р.Х. // Евразийский международный научно-аналитический журнал – 2009. – №3. – Режим доступу до журналу: <http://www.m-economy.ru/art.php3?artid=26329>.
3. Цукерман В.А. Проблемы и возможности формирования кластеров как метода активизации инновационных процессов [Електронний ресурс]: (XIII Международная научно-практическая конференция „Проблемы и перспективы инновационного развития экономики“) / Цукерман В.А. – Режим доступу: <http://uiis.com.ua/main/conf/76/>.
4. Porter M.E. The Competitive Advantage of Nations. – New York: The Free Press, 1990/ Porter M.E. //The Economic Performance of Regions ; Regional Studies. – 2003. – Vol. 37. – No.6 –7. – P. 549 – 678.